

Gıda Ticaretinin Ölümcül Liberalizasyonu

Yazan: Shawn Hattingh, 03 Haziran 2008

Giriş

İnsanlar Meksika'dan Mozambiğe kadar tüm dünyada protesto gösterileri için bir kere daha sokaklara döküldüler. Bu protestoların nedeni ise en temel gereksinimleri olan gıdaya ulaşım talebidir. Son birkaç aydır gıda fiyatlarının astronomik fırlamasıyla küresel çapta milyarlarca insan amansızca açlıktan ölmeye itilmiş durumda. Bu protestoların yapıldığı birçok ülkede hükümetler derhal vahşice tepkiler ortaya koydu. Göstericilere karşı kalkan, cop, su fişkırtıcı toplar, sersemletici el bombaları, göz yaşartıcı gaz, tüfekler ve hatta makineli tüfeklerle donatılmış güvenlik güçlerini harekete geçirdi. Yüzlerce insan öldürüldü. (1)

Şimdiki ekonomik sistem – neo- liberal küreselleşme- tarafından şiddetlendirilen muazzam eşitsizlikler nedeniyle milyarlarca insan gıdaya ulaşmak için mücadele veriyor. Son 30 yılı aşkın bir süredir, dünyanın tümünde hemen hemen tüm ülkeler neo-liberal ekonomik politikalara giriş yaptı. Neo-liberal politikalar halkın çıkarlarını değil dev şirketlerin çıkarlarını gözetti, bir avuç şirketin insan gıda zinciri üzerinde fiilen ve gerçekten bir tekel kurmasını sağlayarak büyük miktarlarda kâr elde etmelerine yol açtı. Ancak neo-liberal politikaların sonuçlarından zarar görenler de yoksullar oldu: eğer bu tekelci şirketlerin koyduğu fiyattan satın alamıyorsan yiyeceğin yoktu.

Dünya Hep Böyle Değildi

1970'lerin sonlarında neo-liberalizmin gelip çatmasından önce tüm dünyada hükümetlerin çoğu sınırları dahilindeki küçük-ölçekli çiftçilere yardım ederek onlara çeşitli şekillerde destek sağlıyorlardı. Örneğin Afrika, Asya ve Latin Amerika'da devlet tarafından işletilen çeşitli kurumlar yaratılmıştı ve bunlar yoluyla küçük-ölçekli çiftçilere araştırma, ucuz kredi, pazarlama hizmetleri, nakliye ve işleme kolaylıkları sunuluyordu. (2) Hatta pekçok devlet küçük- ölçekli çiftçilerin gereksinimi olan tohum, gübre ve araç-gereç destekleri verdi.(3) Üçüncü Dünya devletleri aynı zamanda küçük ve orta ölçekli çiftçileri fiyatların düşmesinden ve ucuz ithal mallarından korumak üzere patates, pirinç, fasülye, tahıl ve kümes hayvanları gibi ana gıdalarda yüksek ithalat gümrükleri uyguladılar. Bir kısım devletler de bu süreçte küçük-ölçekli çiftçilerin kooperatif kurmalarında aktif rol oynadı. Bu ise 1950-1980 arası küçük ve orta ölçekli çiftçilerin kendi ülkelerinin gıda gereksinimlerinin çoğunu karşılayabilmeleri sonucunu doğurdu. Hatta pekçok Güney ülkesi nüfusunun tamamının ulaşabileceği gıdaya sahip hale geldi. (4) İktidarların çoğu tüketicilere yardım etmek ve yoksulların da satın alabilmelerini sağlamak üzere tarımsal gıdaların fiyatlarında düzenlemeler yaptılar ve hatta bazı gıda ürünlerini desteklediler (5) Ancak neo-liberal kapitalizmin ve serbest ticaretin giriş yapmasıyla bu durum tersine döndü.

Hoşgeldin Neo-liberalizm; Güle Güle Gıda Egemenliği

1980'lerin başlarında ABD, Uluslararası Para Fonu (IMF), ve Dünya Bankası - WB(DB) Yapısal Uyum Programları (SAP) vasıtasıyla Üçüncü Dünya ülkelerini, üzerlerinde kurdukları boğucu borç hakimiyetlerini kullanarak, neo-liberal ekonomik politikaları benimsemeye zorladı. Bunun sonucunda Üçüncü Dünya hükümetlerinin çoğu kamu varlıklarını çokuluslu şirketlere satmaya; yabancı şirketlerin sınırdan içeri ve dışarı para geçirmelerine izin vermeye; gıda desteklerini sona erdirmeye; ihracat malları üreten bölgeler yaratmaya; işçi haklarını yok etmeye; çevreci kanunları ortadan kaldırmaya; ve ücretleri dondurma uygulamasını yerine getirmeye zorlandılar. Yapısal Uyum Programları-YUP (SAP) ile, Asya, Afrika, ve Latin Amerika'daki hükümetlerin hemen hemen hepsi aynı zamanda tarımsal ürünlere uyguladıkları ithal gümrüklerini azaltmaya böylece çokuluslu şirketlere yeni ihracat pazarları yaratmaya da zorlandılar. Buna bağlı olarak Üçüncü Dünya devletlerinin yerel gereksinimler için üretim yapan küçük-ölçekli çiftçilere sundukları destekleri önemli ölçüde azaltılmasını da gerekli gördüler. (6) Tabiidir ki ABD ve Avrupa ülkeleri çoğunluğu tarım işletmeleri şirketleri olan kendi çiftçilerini desteklemeyi sürdürdüler ve kendi çiftçilerinin ürettikleri seçilmiş tarım ürünlerinde de yüksek gümrük uygulamalarını korudular. Bunun sonucunda 1980'lerin ortalarında Güney ülkelerindeki küçük-ölçekli çiftçiler ülkelere ABD ve Avrupa'dan yağın desteklenmiş tarımsal ürünlerle rekabet etmek zorunda bırakıldılar. (7)

IMF, ABD ve DB, Üçüncü Dünya devletlerinden küçük ölçekli çiftçilere yaptıkları her türden yardımı kesmelerini talep ederken aynı devletleri tarımsal şirketleri ve ihracatçı olan büyük ölçekli çiftçileri desteklemelerini sürdürmeleri için cesaretlendiriyordu. Brezilya'dan Kenya'ya Üçüncü Dünya ülkelere Avrupa ve ABD'de gereksinim duyulan veya arzulanan ihracat ürünlerini yetiştirmeleri için baskı yapılıyordu. Örneğin Kenya'ya Avrupa'ya ihraç edilmek üzere çiçek yetiştiriciliği üzerine odaklanması talimatı verilirken, Brezilya'ya ABD'ye ihraç edilmek üzere soya fasülyesi üzerine odaklanması söyleniyordu. (8) Böylece bu devletler –IMF, DB ve tarımsal çokuluslu şirketlerle beraber – bu çeşit ihraç ürünlerini yerli tüketime yönelik gıda üretimi karşısında öncelikli konuma getirdiler.

Yapısal Uyum Programları (YUP) (SAP) yeterince kötü değilmiş gibi hemen hemen tüm Güney devletleri 1995'de kurulan Dünya Ticaret Örgütü'nün (DTÖ) (WTO) birer üyesi haline geldiler. DTÖ'nün üyeleri olabilmeleri için ülkelerden DTÖ'nün Tarım Anlaşması'nın (TA) (AoA) tümüne imza koymaları isteniyordu. TA, daha önceleri, dünyanın en büyük tarımsal çokuluslu şirketlerinden biri olan Cargill'de çalışmış biri tarafından yazılmıştı ve ABD, AB ve bunların şirketlerinin çok yararına olan bir metindi. TA özellikle DTÖ üyelerinin tarımsal ithalata kota koyamayacağını, tarımsal ürün fiyatlarının yalnızca gümrüklerle kontrol edilebileceğini (9) ve tüm üye devletlerin tarımsal ürün ithalatında gümrük vergilerini azaltmalarını şart koşuyordu. TA yoluyla Güney'deki tüm ülkelerden 2005'e kadar tarımsal ürünlerde gümrük vergilerini %24'e kadar azaltmaları talep edildi. (10) Bu fikrin arkasındaki amaç Cargill gibi çokuluslu şirketlere daha fazla ihracat yapabilme olanağı yaratmaktır.

Güney ülkelerinin büyük çoğunluğu YUP dahilinde küçük ölçekli çiftçilerine sundukları destekleri kesmeleri için şiddetle zorlandılar. Ancak TA ticareti doğrudan tahrif etmedikçe ülkelerin –YUP ışığı altında yalnızca ABD ve AB ülkelerinde – desteklemeleri sürdürmelerine izin veriyordu. Sonuçta bu Cargill ve Monsanto gibi çokuluslu şirketlerin ABD ve AB'den muazzam miktarlarda destekler almayı sürdürmelerine izin verdi. 2002'de ABD hükümeti çoğu büyük çokuluslu firma olan ABD'li çiftçilere 10 yıldan fazla bir süre içinde 180 milyar dolar sağlanmasını öngören ABD Çiftlik Kanunu'nu çıkardı. ABD Çiftlik Kanunu DTÖ'ye uyumlu olarak nitelendirildi. (11)

Neo-Liberalizmin Korkunç Sonuçları

Birkaç yıl öncesine kadar serbest ticaret uluslararası alanda düşük gıda fiyatlarına yol açtı. Serbest ticaretin güç kazanmasıyla beraber destek görmüş tarımsal ürünler ABD'den sel gibi Güney ülkelere aktı. Güney'de özellikle mısır, fasulye ve tahıl gibi temel gıdalar üreten çiftçiler en çok darbe yiyenlerdi. Örneğin ABD'deki mısır yetiştiren çiftçiler geleneksel olarak yılda 10 milyar dolara kadar varan büyük miktarlarda destekler aldılar. Bu da onların ürünlerini Güney ülkelere istisnai düşük fiyatlarla ihraç etmelerine izin verdi.(12) YUP'dan dolayı artık destek görmeyen Güney ülkelerinin küçük ölçekli çiftçilerinin çoğu bu ithal mısırın fiyatıyla rekabet edemedi.(13) Sonuç tüm dünyada milyonlarca küçük ölçekli mısır üreticisinin iflas etmesi oldu. Yalnızca Meksika'da ABD'den yağın ucuz ithal ürünleri dolayısıyla tahmini 5 milyon küçük-ölçekli çiftçi ve çiftlik çalışanı çiftliklerini terkedip şehire gitmeleri için zorlandı.(14) İflas yalnızca mısır sektörüyle sınırlı değildi. Hemen hemen tüm sektörlerdeki küçük-ölçekli çiftçiler serbest ticaret nedeniyle yok oldular. Güney'de yüz milyonlarca küçük-ölçekli çiftçi ve çiftlik çalışanı topraklarından sürüldü. Gerçekte Güney'de terkedilen çiftlik toprağı milyonlarca hektarla ölçülüyordu. Bunun sonucu olarak Güney ülkelerinden çoğu artık kendi gıda gereksinimlerini karşılayacak durumda değil; Tabii ki bu da, çokuluslu şirketlerin yararına olarak ABD ve AB'den yiyecek ithal etmek zorunluluğunu getirmekte.

Tam da büyük şirketlere uygun hazırlanmış politikalarıyla neo-liberalizmin ve serbest ticaretin oluşumu az sayıda çokuluslu şirketin gıdanın küresel üretimi, dağıtımını ve satışı üzerinde fiilen bir tekel oluşturmasına yardım etti. Dünya tahıl ticaretinin %85'ini 6 şirketin; kakao ticaretinin %83'ünü 3 şirketin; ve muz ticaretinin %80'ini 3 şirketin temsil ettiği gerçeği bunu açıkça ortaya koyar.(15) Bu tekelleşme sayesinde çokuluslu şirketler şimdi gıda ürünlerinin fiyatlarını kontrol etme olanağına sahipler. Küçük çiftçilere ürünleri için çok küçük bir miktar öderken işledikleri nihai ürünleri tüketicilere satarken astronomik fiyat biçmektedirler. Bu sistemde tarımsal ve gıda endüstrileri muazzam kârlar yapmaktadırlar. Bu noktayı açıklamak için birkaç şirketin 2007 yılındaki performansları örnek gösterilebilir: geçen yıl Nestle 9.7 milyar dolar kâr transfer etti (16); Archer Daniels Midland (ADM) 3.1 milyar dolar kârla rekora ulaştı; Cargill ise 2.3 milyar dolar kâr topladı. (17) Bütün bunlar gıda satın alacak durumda olmadıkları için kronik kötü veya yetersiz beslenmeden muzdarip 850 milyon kişinin bulunduğu bir dünyada olageldi. (18)

İnsan gıda zincirinin tekelleştirilmesi sonucu ABD ve AB'den çokuluslu firmalar küresel serbest ticaret rejimini kullanarak pazarların tümünü ele geçirmek veya buralarda ihracat odakları kurmak için Güney ülkelerinin üstüne çullandılar. Gerçekten de Güney'de küçük-ölçekli çiftçilerin zor kullanılarak vazgeçirildikleri topraklarını büyük-ölçekli çiftçiler ve çokuluslu şirketler satın aldı. Örneğin Parmalat ve Nestle Güney Afrika ve Uruguay ülkelerine girmek için neo-liberal politikaları kullanarak mevcut yerel süt ve süt ürünleri şirketlerini satın aldı. Bu şirketler başlangıçta uluslararası operasyonlarıyla bu ülkelerdeki girişimlerini mali olarak desteklediler. Bu onların bir fiyat savaşı başlatmalarına olanak tanıdı ve dolayısıyla bu giderek pekçok küçük-ölçekli üreticiyi iflas ettirdi ve bu şirketler Güney Afrika ve Uruguay'daki süt endüstrisi sektöründe fiilen tekelleşti. Bu konuma geldikten sonra da ürünlerinin fiyatlarını yükseltmeye başladılar. Güney Afrika'da Parmalat ve Nestle dolaysız olarak fiyatları belirleyici konumdaydılar. Bununla birlikte üretimde kalmayı bir şekilde başarmış küçük-ölçekli çiftçilere ürettikleri süt ürünleri için az bir miktar para ödediler. Bir kere bu ülkelerde ilerledikten sonra Parmalat ve Nestle fiyat hilelerine başvurarak perakende satışta tüketicilere fahiş fiyatlar sundular. (19) Bu iki şirket aynı zamanda bölgesel olarak Mercosur (20) ve SADC'ye (21) ürünlerini ihraç etmek için Uruguay ve Güney Afrika'yı üs olarak da kullandılar. Böyle yaparak bu pazarlarda tümüyle hakimiyet kazandılar.

En büyük çokuluslu şirketler aynı zamanda küçük ölçekli çiftçiler neo-liberalizm yüzünden topraklarını terkettikçe Brezilya, Arjantin, Paraguay ve Bolivya'da da büyük araziler satın almaktaydılar. Bu ülkeler muazzam ve durmadan genişleyen soya endüstrisinin tam göbeğinde bulunan ülkelerdir. Yalnızca Brezilya'da – çoğu çokuluslu şirketlerin sahip olduğu – soya plantasyonları 1940'da sadece 705 hektar iken 2003 yılında 18 milyon hektara büyümüştür. Bu tarlalarda yetişen soyanın çoğu bu ülkelerdeki halkın gıda gereksinimlerini karşılamada kullanılmıyor; daha ziyade hayvan yemi olarak kullanılmak üzere ABD ve AB'ye ihraç edilmektedir. Öyle tahmin edilmektedir ki ABD ve AB'de ortalama bir inek kesilmeden önce yaklaşık 5,400 kilo hububat veya soya tüketmektedir. Elde edilen etin büyük miktarı da gittikçe artan fast food ve ABD tipi beslenme talebini karşılamak üzere McDonald's gibi şirketler tarafından satın alınmaktadır. Gerçek şudur ki bir gıda miktarı yetersizliği mevcut değildir. Daha ziyade gıdanın hayvanları beslemek ve daha zengin tüketicilerin bu hayvanları fast food olarak gövdeye indirmeleri için gıdanın Güney Amerika, Afrika ve Asya'daki yoksulun elinden alınması gerçeği vardır. (22)

Gıda fiyatlarını arttıran bir başka faktör de neo-liberal politikaların ve politika yapıcılarının kışkırttığı biyoyakıt endüstrisinin ortaya çıkışıdır. Biyoyakıt endüstrisi Cargill ve Monsanto gibi bir avuç çokuluslu tarım şirketi tarafından kontrol edilmektedir. Cargill'in esas kârının çoğunu oluşturan şeyin mısırı yakıtla dönüştürmesi gerçeği olduğu göz önüne alındığında şirketin icracı müdürü biyoyakıt endüstrisini "altına hücum" olarak değerlendirmektedir. (23) Şimdilerde Afrika, Asya ve Latin Amerika'daki muazzam tarlalarda yetiştirilen mısır, soya ve palm yağı artık hayvan yemi olarak üretilmekten de vazgeçilerek ABD ve AB'de biyoyakıt olarak kullanım için üretilir hale gelmişlerdir. Hatta ABD'de bile 2007'de üretilen mısırın tahmini %25'i biyoyakıt üretimi için kullanılmıştır. (24) Güney'de biyoyakıt için mısır, palm yağı ve soya yetiştirilen tarlaların çoğu yerel gereksinimler için gıda yetiştiriciliği yapan küçük-ölçekli

çiftçilerin bir zamanlar sahip olduğu araziler üzerindedir. Buna ek olarak Brezilya ve Paraguay gibi ülkelerde yeni tarlalar açmak için geniş orman alanları kesilmektedir. Bu tarlalarda büyük miktarlarda zararlı böcek öldürücü (pestisid) ve zararlı otları öldürücü (herbisid) ilaç kullanılıp komşu bölgelerde bu yüzden tarla ürünlerinin ve hayvanların zehirlenmelerine neden olmaktadır. (25) Gerçekte Güney’de çevre tahrip edilmektedir ve ABD ve AB’deki biyoyakıt talebi yüzünden milyonlarca insan açlığa mahkum edilmiştir.

Neo-liberalizmin ortaya çıkışıyla küresel gıda pazarının düzeni tümünden bozuldu. 1980’lerden önce tüm dünyadaki ülkeler aşağı yukarı istikrarlı olduğundan emin olmak için gıda fiyatlarını kontrol ediyorlardı. Bunu yapmak için de ülkeler büyük gıda stokları inşa ettiler. Fiyatlar yüksek olduğunda ülkeler gıda stoklarından bir miktar satıyor ve fiyatları düşürüyorlardı. Fiyatlar düşük olduğunda ise fiyatlarda istikrarı sağlamak üzere gıda satın alıp stoklarına ekliyorlardı. 1980’lerden beri bu sistem parçalandı. Ülkeler stoklarını tüketti ve gıda ürünleri fiyatlarını küresel pazardaki arz ve talebe göre dalgalanmaları için serbest bıraktı. Bu artık fiyatları stabilize etmek için müdahale etmeyecekleri anlamına geliyordu. Gıda mallarının uluslararası fiyatları genelde Şikago Mal Borsası’nda şirketler ve spekülörler tarafından ticaret yoluyla belirlenmektedir. Şikago’daki gibi mal borsalarındaki en büyük tüccarlardan bazıları Cargill ve ADM gibi dev şirketlerdir. Şimdilerde gayri menkullerdeki kriz gündemdeyken spekülörler ve yatırımcılar gıda malları spekülasyonunda büyük kârlar yapma şansı gördüklerinden paralarını bu mal pazarı borsalarına yatırmışlardır. Büyük şirketlerin tüccarları bunu sezdiklerinden ve ülkelerin gıda stoklarının tükendiğini bildiklerinden gelecekte daha yüksek fiyatlar uygulayacakları umuduyla son birkaç aydır kur farklarıyla oynarken aynı zamanda da gıda stokları yapmaya başlamışlardır. Buna tepki olarak yatırımcılar kâr yapmak amacıyla tahıl geleceklerini satın almaya başladılar bu da gıda fiyatlarını daha da yukarıya çekti. Sonuçta son iki yılda mısır fiyatları üçe katlanmıştır. (26) Tabii ki şirketler ve spekülörler yüksek fiyatlardan kâr elde ederlerken tüm dünyada insanlar açlıkla yüz yüze kaldılar.

Elit’lerin Getirdiği Çözüm

DTÖ (Dünya Ticaret Örgütü), IMF, DB (Dünya Bankası), ABD ve AB şimdiki gıda krizi için birkaç çözüm önerdiler. Teklif ettikleri en temel çözüm önerisi ticareti daha çok liberalleştirmek oldu. Böylece ülkelerde gümrük olarak kalmış koruyucu bariyerlerin bile tamamen yok edilmesini teklif ediyorlardı. Bize söylenen bunun gıda fiyatlarını düşüreceği idi. Söylemeye gerek yok ki tarımsal çokuluslu şirketler kendilerini bundan çıkar sağlamaya hazırlıyorlar. Ticaretin daha fazla serbestleşmesi gıdanın fiyatını düşürmek bir yana çokuluslu şirketlerin insan gıda zinciri ve gıda fiyatları üzerindeki kontrolünü genişletecektir. (27) Bu çeşit daha fazla liberalizasyon dürtüsü ABD, AB ve bunların kontrolünde bulunan kurumlardan sorumlu neo-liberal ideologların umursamazlığını açığa çıkarmaktadır. Serbest ticaretin gerçekte problemin nedeni olduğu düşünüldüğünde şimdiki krizin tedavisi olarak daha çok ticaret liberalizasyonu simsarlığı yapmak açıkça kötü niyetliliklidir.

Bush ve Brown gibiler aynı zamanda genetikleri değiştirilmiş (GD) ekinlerin açlığa son vereceği fikrini teşvik etmektedirler. Gerçek şu ki GD ekinler çözüm değildir. Genellikle

değiştirilmemiş ekinlere göre veriminin daha düşük olduğu ispatlanmıştır. Ayrıca GD ürünlerin sağlığa verdikleri zarar uzun vadede bir felaket olabilir. Bush ve Brown'ın GD ürünlerin kampanyalarını yapmalarının gerçek nedeni onları destekleyen şirketlerin arzularının yaltakçılığını yapmaktır. Monsanto gibi çokuluslu şirketler bu ürünlerin patentlerinin çoğunluğunu ellerinde tuttuklarından GD ürünlerin yaygınlaşmasından büyük çıkarları vardır. (28) GD ürün sektörünün büyümesi çokuluslu şirketlerin halen var olan esas güçlerini açıkça dünyadaki halklar pahasına arttıracaktır.

Halkın Getirdiği Çözüm

Latin Amerika'da Venezüella, Bolivya ve Nikaragua gibi ilerici hükümetleri olan bazı devletler gıda krizine neo-liberalizmin dayatmalarını kırarak çözüm getirmeye çalıştılar. Bu ülkeler Küba ile birlikte Bolivarian Alternatives for the America's –ALBA'yı (Amerika için Bolivarcı Alternatifler) kurarak serbest ticarete karşı geçerli bir bölgesel alternatif oluşturma girişiminde bulundu. ALBA yoluyla bu devletler soya fasülyesi, pirinç, kümes hayvanları ve süt ürünleri üreten 5 ana tarımsal proje yarattılar. Bu projelerin hedefi ALBA'ya üye ülkelerde gıda güvenliğini garanti etmek. Gerçekte Venezüella bu projeleri milyonlarca insana bedava veya desteklenmiş gıda sağlamak için kullandı. (29) Ayrıca küçük-ölçekli çiftçilere 2 milyon hektar arazi dağıttı. Bununla bağlantılı olarak Venezüella devleti son üç yıldır tarımsal üretime ayırdığı harcamaları %728 arttırdı. Daha yakın bir zamanda da ALBA ülkeleri gıda fiyatlarındaki patlamanın bu ülkelerdeki yoksullara etkisini azaltmak üzere mısır ve pirinç gibi temel gıdalar için 100 milyon dolarlık bir fon ayırdılar. Özel spekülörleri devreden çıkarmak için bu devletler bir halk gıda dağıtımını ağı kurma ve gıda fiyatlarını düzenleme konularında anlaştılar. (30) Maalesef Güney devletlerinin büyük çoğunluğu ilerici hükümetleri olmadığı için halklarının yararına benzer adımlar atmakta başarısız kaldılar. Öyle görünüyor ki bu ülkelerde kronik gıda sıkıntısı ve az ve kötü beslenme probleminden kurtulmak için halkın kendisinin büyük ölçekte harekete geçmesi gerekiyor.

Tüm dünyaya yayılan yeni protestolar insanların kendi yaşamlarını değiştirmek ve gıdaya ulaşabilmek için gerçekten aktif hale geçtiklerinin bir göstergesi. Dünya yoksulları tüketiciler olarak gıda ve ona eşlik eden onur haklarını talep ederek ayağa kalkıyor. Ancak bu mücadele yeni değil. La Via Campesina, MST, Zapatista'lar, ve Piqueteros gıda hakları için on yıllardır savaş veriyorlar. Ancak son protesto dalgaları gıda için mücadelenin artık daha yaygın ve yoğun geçebileceği gerçeğine işaret ediyor.

Daha önce bahsedilen hareketlerin mücadeleleri aynı zamanda kapitalizmin dışında ona alternatif başka ekonomiler yaratmak için olmuştur. Gerçekten de bu kavgalar herkes için gıda hakkının kapitalizm içinde elde edilemeyeceğinin kavranmasını getirmiştir. Zapatista (31)ve MST (32) gibi hareketlerin Chiapas ve Brezilya'da arazi işgalleri yapmaları gibi etkinlikler sonucu bu çeşit anlayışlara ulaşılabilmiştir. Bu hareketler bu arazilerde insanların gıda gereksinmelerini karşılamak için kooperatifler ve kolektifler kurmuşlardır. Bu yolla demokrasi, dayanışma, ve eşitliğe dayanan kendi ekonomilerini yaratmışlardır. Aynı zamanda halkın yaşamını geliştirmek için alternatif ticaret ağları kurmuşlardır. Piqueteros gibi hareketler de Arjantin'in şehir bölgelerinde arazi işgal etmiş ve şehir çiftlikleri kurmuştur. Buna ek olarak mahallelerde kendi mutfaklarını yaratarak bu bölgelerdeki halkın tümünün beslenmesini garanti altına almışlardır. (33)

Bu faaliyetlerin arkasındaki fikir gereksinimleri küresel şirket kontrolündeki ekonominin dışında yerel olarak karşılamak için yerel üretime öncelik vermek olmuştur. Eğer gelecek aylarda yüz milyonlarca insan açlıktan ölmekten kurtulmak istiyorsa öyle görünüyor ki tüm dünyada bu hareketlerin faaliyetleri halklar tarafından benimsenmeli ve uygulanmalıdır. Şirketlerin gıda zincirini kontrol etme güçlerinin kırılması gerekir ve bunu yalnız halk yapabilir. Gerçekten de yalnızca insanlar kendi aktiviteleri yoluyla bir özgürlük, demokrasi, onur, ve eşitlik dünyası – parası olmayanın açlıktan ölmeyeceği bir dünya—yaratabilir.

1 Nikolaj Nielsen, “Food Crises Sparking Conflict,” *Open Democracy*, 11 April 2008

2 Maria Elena Martinez- Torres, “Survival Strategies in Neoliberal Markets: Peasant Organizations and Organic Coffee in Chiapas,” Geraldo Otero, ed., *Mexico in Transition: Neoliberal Globalism, the State and Civil Society*, London: Zed Books, 2004.

3 Munhamo Chisvo, *Trade Liberalization and Household Food Security: A Study from Zimbabwe*, Catholic Institute for International Relations, 2000.

4 John Madeley, *Food for All: The Need for a New Agriculture*, London: Zed Books, 2002.

5 Centre for Rural Lagal Studies, “Briefing Paper: Agricultural Trade, Globalization and Farm Workers,” January 2003.

6 John Madeley, *Hungry for Trade: How the Poor Pay for Free Trade*, London: Zed Books, 2000.

7 South Centre, “Mounting Inequities under WTO’s Agreement on Agriculture,” *South Bulletin* 53, 15 March 2003.

8 Democracy Now!. “Stuffed and Starved: As Food Riots Break Out Across the Globe, Part II of Raj Patel on ‘The Hidden Battle for the World Food System’,” 16 April 2008.

9 Madeley, *Hungry for Trade*, op. cit.

10 Arze Glipo, “The WTO AoA: Impact on Farmers and Rural Women in Asia,” *Advocacy paper prepared for the 2003 WTO Ministerial meeting*, September 2003.

11 South Centre, op. cit.

12 Oxfam, “Dumping Without Borders: How US Agricultural Policies are Destroying the Livelihoods of Mexican Com Farmers,” *Briefing Paper* 50, 27 August 2003.

13 Stephen Lendman, “The Zapatistas’ Struggle against ‘Free Trade’,” 21 March 2007.

14 Teresa Gutierrez, “Masses Protest NAFTA in Mexico,” *Workers World*, 10 February 2008.

15 Madeley, *Hungry for Trade*, op.cit.

16 Associated Press, “Nestlé Posts \$9.7 Billion Profit for 2007,” *International Herald Tribune*, 21 Feb 2008.

17 Christine Stebbins, “Cargill Posts 86 Percent Rise in 03 Earnings,” *Reuters*, 14 April 2008.

18 World Watch Institutue, “State of the World 2005: Trends and Facts – Cultivating Food Security,” January 2005.

- 19 Ann Crotty, "Dairy Firms Face R100m Fine in Price Fixing Probe," *Business Report*, 8 Dec 2006.
- 20 Madeley, *Hungry for Trade*, op. cit.
- 21 Neil Newman, *Restructuring the SA Dairy Industry: What Impact?* Cape Town, South Africa: ILRIG, 2004.
- 22 Anup Shah, "Behind Consumption and Consumerism," *Global Issues*, 8 January 2008.
- 23 April Howard and Benjamin Dangl. "The Multinational Beanfield War: Soy Cultivation Spells Doom for Paraguayan Campesinos," *In These Times*, 14 April 2007.
- 24 Stephen Lendman, "Hunger Plagues Haiti and the World," *ZNet*, 23 April 2008.
- 25 Howard and Dangl, op.cit.
- 26 Organic Consumers Association, "The Food Crises: Global Markets and Deregulation Strike Again," *Environmental News Network*, 23 April 2008.
- 27 Organic Consumers Association, *ibid.*
- 28 Madeley, *Hungry for Trade*, op.cit.
- 29 Lauren Carroll Harris, "Building an Alternative to 'Free Trade'," *Green Left Weekly* 722, 24 August 2007.
- 30 James Sugget, "ALBA Summit in Venezuela Responds to the World Food Crises and the Bolivian Crises," *Venezuelananalysis.com*, 24 April 2008.
- 31 Amory Starr, *Global Revolt: A Guide to the Movements Against Globalization*, London: Zed Books, 2005.
- 32 "About the MST," 24 April 2008.
- 33 Jim Straub, "Argentina's Piqueteros and Us," *TomDispatch.com*, 2 March 2004
- Shawn Hattingh, *International Labour Research and Information Group (ILRIG) Cape Town'da araştırma ve eğitimden sorumlu memurdur.*

[Monthly Review](#)'dan HA tarafından [Sendika.org](#) için çevirilmiştir.
www. [sendika.org](#)'dan alınmıştır.